

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 17. rujna 2025.

Analiza presude

Dervishi protiv Hrvatske
zahtjev br. 67341/10

povreda čl. 5. Konvencije – pravo na slobodu i sigurnost

***Domaće vlasti nisu postupale u skladu sa zahtjevom „posebne revnosti“
pri donošenju odluke o produljivanju pritvora podnositelja***

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u vijeću od sedam sudaca objavio je 25. rujna 2012. presudu u predmetu podnositelja koji je tvrdio da mu je povrijeđeno pravo na slobodu i sigurnost zajamčeno čl. 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Protiv podnositelja je pokrenuta istraga zbog sumnje da je organizirao pošiljku 6,1 kilograma heroina iz Češke u Italiju, kao i da je organizirao stavljanje heroina u opticaj u Hrvatskoj. Protiv podnositelja je istovremeno određen i pritvor zbog opasnosti od utjecaja na svjedoke, te zbog opasnosti od ponavljanja djela i težine kaznenog djela. Podnositelj je u više navrata uložio žalbu pred Županijskim sudom u Rijeci i Vrhovnim sudom, kao i ustavne tužbe pred Ustavnim sudom, te zahtjeve za puštanje na slobodu. Podnositelj je u žalbama i ustavnim tužbama tvrdio da je njegov pritvor određen i produljivan bez dovoljnih osnova, prigovorio je trajanju pritvora, kao i činjenici da nije postojala posebna revnost u vođenju njegovog kaznenog postupka. Podnositelj je pušten na slobodu tek kada je proteklo najdulje razdoblje trajanja pritvora, odnosno tri i pol godine od trenutka kada je lišen slobode.

Podnositelj je pred Europskim sudom prigovorio povredi čl. 5. st. 3. Konvencije jer razlozi temeljem kojih je produljen pritvor protiv njega nisu bili mjerodavni i dovoljni da bi opravdali njegov pritvor, kao i zbog toga jer je duljina njegova pritvora bila prekomjerna.

Sukladno dobro utvrđenoj sudskoj praksi, kada se utvrđuje duljina pritvora temeljem čl. 5. st. 3. Konvencije, razdoblje koje treba uzeti u obzir počinje s danom kada je okrivljenik stavljen u pritvor i završava s danom kada je pušten ([Fešar protiv Češke](#), br. 76576/01, st. 44., 13. studeni 2008.). Europski sud je primijetio da je tijekom cijelog razdoblja trajanja, pritvor protiv podnositelja određen u vezi s kaznenim postupkom u kojem je on optužen za nezakonitu trgovinu heroinom, s osnova specifičnih za tu optužbu i povezanih jedino s tim postupkom. Nakon što je u drugom kaznenom postupku osuđen za iznudu, podnositelj je postavio zahtjev Općinskom sudu u Rijeci da započne služiti svoju kaznu zatvora, a temeljem prvostupanjske presude izrečene u tom postupku. Iako je Općinski sud u Rijeci prihvatio zahtjev podnositelja,

podnositelju nije bilo dopušteno započeti sa služenjem kazne zatvora sve dok je bio pritvoren u vezi s kaznenim postupkom koji se protiv njega vodio zbog optužbi za nezakonitu trgovinu heroinom. Europski sud je naveo da nema uzročne veze između podnositeljeve osude u drugom kaznenom postupku i spornog lišenja slobode, kao i da se njegov pritvor u postupku u kojemu je riječ u ovom zahtjevu nikada nije poklopio sa služenjem bilo koje kazne zatvora nakon njegove osude u kaznenom postupku. Slijedom navedenog, utvrdio je da podnositeljeva osuda u drugom kaznenom postupku nije bila od utjecaja na sveukupno razdoblje trajanja pritvora koje se trebalo ispitati u ovom predmetu.

Zaključno, Europski sud je utvrdio da je razdoblje podnositeljevog pritvora koje će razmatrati započelo 14. svibnja 2008., točnije dana kada je uhićen, te je završilo 1. veljače 2012., kada je isteklo najdulje razdoblje trajanja pritvora. Od navedenog razdoblja je izuzeto razdoblje kada je podnositelj bio pušten iz pritvora.

Pitanje je li razdoblje trajanja pritvora bilo razumno ne može se ocjenjivati *in abstracto*. Razumnost duljine trajanja pritvora okrivljenika treba ocjenjivati prema posebnim značajkama pojedinog predmeta. Kontinuirani pritvor može biti opravdan samo ako postoje konkretne naznake postojanja zahtjeva javnog interesa koji, ne dovodeći u pitanje predmnijevu nevinosti, preteže nad pravilom o poštovanju slobode pojedinca ([Pantano protiv Italije](#), br. 60851/00, st. 66., 6. studenog 2003.). Trajno postojanje osnovane sumnje da je uhićena osoba počinila djelo predstavlja *conditio sine qua non* valjanosti kontinuiranog trajanja pritvora. Međutim, nakon određenog razdoblja ni to više nije dovoljno za opravdanje kontinuiranog pritvora. U tom slučaju, Europski sud treba utvrditi je li lišenje slobode i dalje opravdano drugim osnovama koje su navele sudbene vlasti. Ako su te osnove „mjerodavne“ i „dovoljne“, on mora utvrditi i jesu li nacionalne vlasti pokazale „posebnu revnost“ u vođenju postupka ([Bochev protiv Bugarske](#), br. 73481/01, st. 55., 13. studenog 2008.).

Europski sud je primijetio da je podnositelj u ovom predmetu bio pritvoren po tri različite osnove: I) opasnost od utjecaja na dokaze, II) opasnost od ponavljanja djela i III) težina kaznenog djela. Navedene osnove za određivanje pritvora nisu uzete kumulativno za cjelokupnog razdoblja trajanja pritvora podnositelja. Nakon što je pokrenuta istraga protiv podnositelja, istražni sudac mu je odredio pritvor zbog opasnosti od utjecaja na svjedoke, te je po istoj osnovi pritvor još dvaput produljen. Nakon što je istražni sudac ispitao svjedoke za koje je postojala opasnost da bi podnositelj mogao na njih vršiti utjecaj, istražni sudac je podnositelju produljio pritvor zbog opasnosti od ponavljanja djela i zbog težine kaznenog djela. Europski sud je naveo da je takav način postupanja istražnog suca bio dvojben, osobito uzimajući u obzir činjenicu da je u odnosu na iste osnove i iste činjenice postupao drugačije kada je određivao pritvor podnositelju.

Tijekom glavne rasprave, podnositelju je pritvor bio produljen dvanaest puta i to zbog opasnosti da će ponoviti kazneno djelo i zbog težine kaznenog djela. U odnosu na opasnost od ponavljanja kaznenog djela, domaće vlasti su navele da je podnositelj bio osuđen za kazneno djelo prijetnje, kao i da su protiv njega u tijeku bila još dva kaznena postupka. Upravo navedeno je nagnalo sudove na zaključak da bi podnositelj mogao ponoviti kazneno djelo. Europski sud je naveo da opasnost od počinjenja novog djela, ako je uvjerljivo utvrđena, može navesti sudske vlasti da protiv osumnjičenika odrede pritvor i u istom ga zadrže, upravo kako bi se spriječili eventualni daljnji pokušaji počinjenja novih kaznenih djela. Međutim, u takvim slučajevima, između ostalog, opasnost mora biti vjerojatna, a mjera odgovarajuća s obzirom na okolnosti samog predmeta, a osobito prošlost i osobnost te osobe. S druge strane, pozivanje na težinu kaznenog djela pri donošenju odluke o produljenju pritvora su opravdali međunarodnim

okolnostima počinjenja djela i količinom droge. U odnosu na pozivanje na potonju osnovu, Europski sud je naveo da je već u više navrata utvrdio da pozivanje na tu osnovu samu za sebe ne može poslužiti kao opravdanje za duga razdoblja pritvora ([Gulyayeva protiv Rusije](#), br. 67413/01, st. 186., 1. travnja 2010.).

Europski sud je primijetio i činjenicu da je iz dostavljenih materijala razvidno da je nakon podizanja optužnice raspravni sud stvarno održao četiri ročišta. Naveo je i da činjenica da je u razdoblju od godinu dana saslušano samo šest svjedoka, ne udovoljava obvezi domaćih vlasti da postupak vode s dužnom revnošću, osobito u ovakvom predmetu gdje je podnositelj u tom trenutku bio pritvoren gotovo godinu dana. Nakon što su svi svjedoci dali iskaze, raspravni sud je odgodio ukupno jedanaest ročišta jer talijanske vlasti nisu dostavile tražene dokaze, dok su dva ročišta odgođena zbog drugih profesionalnih ili osobnih obveza članova raspravnog vijeća. U navedenom razdoblju podnositelj je bio pritvoren godinu i više od devet mjeseci, a u sudskom postupku nije bilo nikakvog razvoja ili napretka. Stoga, Europski sud nije smatrao shodnim ispitati pozadinu mogućih razloga za odgode jer je za iste prvenstveno odgovorna država, istovremeno uzimajući u obzir i poteškoće pri pribavljanju dokaza od talijanskih vlasti.

Nadalje, niti u jednoj fazi postupka nije uzeta u obzir mogućnost izricanja alternativnih, odnosno manje strožih mjera opreza, poput jamčevine ili policijskog nadzora, a koje su sve predviđene hrvatskim pravom te koje su mogle osigurati pravilno vođenje kaznenog postupka. Podnositelj je u više navrata podnio zahtjev da mu se pritvor zamijeni nekom mjerom opreza koju domaće vlasti smatraju prikladnom. Međutim, domaće vlasti nikada nisu razmotrile te zahtjeve iako su postojale određene naznake da bi se podnositelj pridržavao tih mjera, uzimajući u obzir da je podnositelj u razdoblju kada je pušten na slobodu obavijestio vlasti gdje se nalazi, te se dragovoljno vratio nakon što je njegovo puštanje na slobodu bilo opozvano. S tim u vezi, Europski sud je ponovio da se okrivljenika mora smatrati nevinim dok ne bude osuđen, te je naveo da je svrha čl. 5. st. 3. Konvencije da okrivljenik bude privremeno pušten na slobodu nakon što je njegov produljeni pritvor prestao biti razuman ([Vlasov protiv Rusije](#), br. 78146/01, st. 104., 12. lipnja 2008.).

Uzimajući u obzir odugovlačenje prilikom izvođenja dokaza u postupku, zajedno s dugim razdobljem od godinu i više od devet mjeseci bez ikakvog napretka u postupku, kao i činjenicom da domaće vlasti nikada nisu razmotrile zamjenu pritvora podnositelja s nekim drugim mjerama opreza, Europski sud je smatrao da takvo postupanje nije bilo u skladu sa zahtjevom „posebne revnosti“, te je utvrdio povredu čl. 5. st. 3. Konvencije.

Europski sud je podnositelju zahtjeva dosudio pravednu naknadu u iznosu od 3.600 EUR na ime nematerijalne štete i 2.000 EUR na ime troškova i izdataka.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2025. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava